
PROGRAM HODOWLI

KONI RASY ŚLĄSKIEJ

Opracował zespół w składzie:

1. Krzysztof Wójcik
2. Piotr Helon
3. Beata Kapica
4. Janusz Lawin
5. Dorota Müller
6. Paulina Peckiel
7. Maciej Wyszomirski

I. WPROWADZENIE

Po drugiej wojnie światowej na terenach Śląska pozostało dużo dobrych koni śląskich pochodzących w liniach żeńskich od miejscowych szlchetnych klaczy i po ogierach oldenburskich i wschodniofryzyjskich. W okresie powojennym importy ogierów oldenburskich pozwoliły na zachowanie i utrwalenie pożądanego typu koni rasy śląskiej. Miejscowe warunki i zamięłowanie hodowców oraz użytkowanie robocze w rolnictwie zapewniły tej rasie przetrwanie na terenie Dolnego i Górnego Śląska, a nawet rozprzestrzenienie jej na tereny południowo-wschodniej Polski.

Wyselekcjonowany materiał żeński zgromadzony w stadninach państwowych oraz męski w SO Koźle i Książ gwarantował pewną stabilność i pożądaną oddziaływanie na hodowlę terenową. Racjonalne stosowanie dolewu pełnej krwi angielskiej podnosiło przydatność sportową przy jednoczesnym zachowaniu pożądanego starego typu konia śląskiego, który zaginął w Oldenburgu - ojczyźnie protoplastów tej rasy. Obecnie obserwuje się zainteresowanie w Danii, Holandii i Niemczech odtworzeniem tej rasy koni. W tym fakcie można upatrywać szans na zwiększenie opłacalności hodowli poprzez sprzedaż materiału zarodowego.

Obecnie w kraju konie śląskie poza właściwym dla nich biotopem są utrzymywane w województwach południowo-wschodnich, gdzie zostały wprowadzone w latach siedemdziesiątych dla zwiększenia kalibru hodowanych tam koni. Krzyżowanie ogierów śląskich z tamtejszymi klaczami (również małopolskimi) nie przyniosło pożądaných efektów. Co prawda zwiększyło masę ciała potomstwa, a przez to ich przydatność do eksportu rzeźnego, osłabiło jednak inne, pożądane cechy konia małopolskiego. W czystości rasy w dalszym ciągu konie te utrzymywane są na Górnym i Dolnym Śląsku w dużych prywatnych gospodarstwach mogących zapewnić właściwe żywienie i odchów młodzieży. Stado Ogierów Książ z ogierami i matkami stadnymi w działającej przy stadzie stadninie, jest cennym obiektem dla hodowców i centrum hodowlanym oddziałującym na populację koni rasy śląskiej.

II. CEL HODOWLANY

Celem hodowlanym jest utrzymanie w czystości rasy pewnej populacji koni śląskich dla zachowania różnorodności biologicznej oraz ochronienie wytworu kultury materialnej, jakim bez wątplenia są konie tej rasy. Natomiast część pogłowia będzie użyta do produkcji koni sportowych poprzez zwiększenie dolewu pełnej krwi angielskiej.

III. WZORZEC RASY, BUDOWA, POKRÓJ ORAZ MINIMALNE WYMAGANIA CO DO WARTOŚCI UŻYTKOWEJ

Prace hodowlane nad końmi rasy śląskiej będą prowadzone dwukierunkowo:

1. Stary typ

Zostanie zachowany stary typ konia śląskiego, o dużych ramach wpisanego w prostokąt, o harmonijnej budowie ciała, z dosyć ciężką, kościstą głową o dopuszczonym garbonosym profilu (profil szczupaczy niepożądany), oko żywe, wyraziste, uszy niezbyt małe, proporcjonalne do głowy, ganasze wyraziste, szerokie i głębokie.

Szyja długa, mocno umięśniona, może być prosta (jelenia niepożądana), kłoda mocna, dopuszcza się brak wyrazistego kłębu, z mocnym grzbietem i silnie związanymi lędźziami, nerka proporcjonalnie długa, zad szeroki łagodnie skośny lub prosty, dobrze umięśniony z niezbyt niską nasadą ogona (rozłupany niepożądany).

Klatka piersiowa szeroka i głęboka (niepożądana kogucia), łopatka dobrze umięśniona, pożądana ukośna, kłoda niepodkasana z łagodnie wklęsłą słabizną. Konstytucja mocna.

Kończyny prawidłowo skątowne, szerokie nadpęcia, stawy suche (lekka szpotawość niepowodująca obniżonej jakości ruchu dopuszczona, postawa francuska niedopuszczona). Kopyta proporcjonalne do masy ciała.

Ruch: stęp energiczny, przekraczający, szeroki; kłus wydajny, obszerny.

Maść gniada, ciemnogniada, skarogniada, kara, dopuszcza się maść siwą, inne maści eliminują konia z hodowli.

Wymiary pożądane w wieku ok. 3 lat, przy kwalifikacji do wpisu do księgi ogierów lub do księgi klaczy:

klacze:	wysokość w kłębie	158 – 168 cm,
	obwód klatki piersiowej	190 – 210 cm,
	obwód nadpęcia	wymagane min. 22,5 cm,
ogierzy:	wysokość w kłębie	160 – 170 cm,
	obwód klatki piersiowej	190 – 210 cm,
	obwód nadpęcia	wymagane min. 23 cm.

Klacz i ogierzy odbiegające od podanych wyżej wymiarów mogą mieć obniżoną ocenę za typ.

2. Nowy typ

Nowy typ konia śląskiego różni się od koni starego typu większą szlachetnością, zwłaszcza głowy, dłuższą i wyniosłą szyją, bardziej ukośną łopatką i bardziej spadzistym zadem. Konstytucja tego konia powinna być sucha, a typ sportowy.

Wymiary pożądane w wieku ok. 3 lat, przy kwalifikacji do wpisu do księgi ogierów lub do księgi klaczy:

klacze:	wysokość w kłębie	162 – 168 cm,
	obwód klatki piersiowej	185 – 200 cm,
	obwód nadpęcia	wymagane min. 21,5 cm,
ogierzy:	wysokość w kłębie	164 – 170 cm,
	obwód klatki piersiowej	190 – 200 cm,
	obwód nadpęcia	wymagane min. 22 cm.

Klaczki i ogierzy odbiegające od podanych wyżej wymiarów mogą mieć obniżoną ocenę za typ.

Dla utrzymania obydwu typów koni rasy śląskiej różnicuje się rodowodowe warunki wpisu do ksiąg.

IV. WIELKOŚĆ POPULACJI

Wielkość populacji aktywnej koni rasy śląskiej jest mała, liczy w ostatnich latach (2012) około 1400 klaczy i 250 ogierów. Należy jednak pamiętać, że wcześniej obowiązujące warunki wpisu koni do ksiąg hodowlanych zezwalały na obecność w rodowodzie koni tej rasy innych ras półkrwi. Mimo, iż obecny regulamin wpisu zakłada, że do księgi koni śląskich są wpisywane jedynie konie pochodzące od przodków ras: śląskiej, oldenburskiej w starym typie, schweres warmblut i pełnej krwi angielskiej, konie nie odpowiadające nowym wymogom rodowodowym, a wpisane w latach ubiegłych do księgi śląskiej, zachowują ten wpis. Również potomstwo tych koni, po spełnieniu pozostałych wymogów, otrzymuje prawo wpisu do księgi koni rasy śląskiej.

Prowadzenie hodowli w tak małej populacji może spowodować ograniczenie puli genów. Poza Polską, mającą niewątpliwie największe pogłowie tej rasy, niewielkie ilości tych koni są utrzymywane przez hodowców w Niemczech, Danii i Holandii. Dlatego też należałoby zagranicznym organizacjom hodowlanym zrzeszającym miłośników koni tej rasy zaproponować współpracę i prowadzenie hodowli według polskiego programu hodowlanego. Międzynarodowa współpraca przy tak małej populacji jest niezbędna dla umożliwienia wymiany materiału genetycznego.

Dla koni w starym typie śląskim, które poza sportem zaprzęgowym, gdzie są najbardziej przydatne, nie będą mogły konkurować z typem sportowym, należy stworzyć system wspierania i zachęcania hodowców, ażeby w pewnej części rekompensować im mniejszą opłacalność produkcji.

V. METODY OSIĄGANIA CELU HODOWLANEGO I ZAKRES OCENY WARTOŚCI UŻYTKOWEJ

Wartość użytkową określa:

- ocena rodowodu pod kątem wartości użytkowej i hodowlanej jego przodków,
- ocena zdrowia na podstawie oględzin i wyników badań lekarskich,
- ocena budowy, na którą składa się wynik trzech pomiarów (wysokość w kłębie, obwód klatki piersiowej, obwód nadpęcia), ich wzajemny stosunek oraz ocena pokroju wyrażona w punktach bonitacyjnych w skali 100-punktowej,
- ocena charakteru i temperamentu dokonana na podstawie opinii przeprowadzającego próbę stacjonarną lub polową,
- ocena wartości rozplodowej i jakości potomstwa uwzględniająca:
  - a) daty pokryć,
  - b) daty wyźrebień lub poronień,
  - c) nazwy i płeć urodzonych źrebiąt,
  - d) liczba urodzonych źrebiąt po ogierze,
  - e) jakość źrebiąt (typ rasowy, budowa i rozwój, zdrowie, ruch),
  - f) liczba potomstwa wpisanego do ksiąg,
  - g) wyniki własne konia i jego potomstwa, uzyskiwane w próbach użytkowości:
    - stacjonarnej dla klaczy i ogierów oraz polowej dla klaczy,
    - próbach w sporcie jeździeckim.

Ogierzy rasy śląskiej wpisywane do księgi ogierów muszą z pozytywnym wynikiem ukończyć stacjonarną próbę zaprzęgową lub alternatywną próbę dzielności.

Stopnie selekcji i cechy poddawane selekcji

Dla obydwu typów rasy śląskiej (starego i nowego) prowadzi się selekcję na następujące cechy: zdrowie, rozwój, przydatność rozplodowa, charakter i temperament, maść, wytrzymałość, dzielność sportowa (szczególnie w sporcie zaprzęgowym) oraz wartość przodków. Konie w starym typie śląskim mają bardziej ograniczoną liczbę przodków pełnej krwi angielskiej. Konie w nowym typie, o większym udziale przodków pełnej krwi angielskiej, powinny odznaczać się bardziej sportowym typem i po znacznym wzroście populacji tych koni kryteria dzielności sportowej powinny być dla nich zróżnicowane i ostrzejsze.

Ogierzy rasy śląskiej są poddawane 5-stopniowej selekcji.

Cechy podlegające selekcji:

- I. ocena źrebiąt – typ, budowa i rozwój, zdrowie, ruch (maks. po 5 pkt. za każdą cechę),
- II. ocena roczniaków – typ, pokrój, ruch w stępie, ruch w kłusie, kondycja i pielęgnacja (maks. po 10 pkt. za każdą cechę),
- III. ocena dwulatków – typ, pokrój, ruch w stępie, ruch w kłusie, kondycja i pielęgnacja (maks. po 10 pkt. za każdą cechę),
- IV. ocena wartości użytkowej po stacjonarnym treningu lub próbie dzielności w sporcie jeździeckim i wpis do ksiąg – ruch, wytrzymałość, charakter i temperament, zdrowie,
- V. ocena wartości hodowlanej – ilość i jakość potomstwa.

Klacz rasy śląskiej są poddawane 5-stopniowej selekcji.

Cechy podlegające selekcji:

- I. ocena źrebiąt – typ, budowa i rozwój, zdrowie, ruch (maks. po 5 pkt. za każdą cechę),
- II. ocena roczniaków – typ, pokrój, ruch w stępie, ruch w kłusie, kondycja i pielęgnacja (maks. po 10 pkt. za każdą cechę),
- III. ocena dwulatków – typ, pokrój, ruch w stępie, ruch w kłusie, kondycja i pielęgnacja (maks. po 10 pkt. za każdą cechę),
- IV. stacjonarna i polowa próba dzielności i wpis do ksiąg - ruch, charakter i temperament, ocena przydatności rozplodowej,
- V. ocena wartości hodowlanej – ilość i jakość potomstwa.

Metody kojarzeń

Metody stosowanych kojarzeń powinny polegać na umiarkowanym stosowaniu dolewki pełnej krwi angielskiej, tak aby uchronić stary typ konia śląskiego. Umiarkowany chów krewniaczy poprzez skoncentrowanie prądów krwi może mieć znaczenie dla doskonalenia rasy. Krycie klaczy ogierami blisko z nimi spokrewnionymi, tj. ojcami, synami, braćmi, półbraćmi, powoduje odmowy wpisu źrebięcia do księgi stadnej.

Obecnie czynione są starania nad utrzymaniem zasłużonych rodów męskich. Należy jednak dążyć do precyzowania planu kojarzeń, zwłaszcza w ośrodkach o większej koncentracji materiału hodowlanego.

VI. METODY SZACOWANIA WARTOŚCI HODOWLANEJ

Wartość hodowlana ogierów i klaczy będzie oceniana na podstawie wartości przodków, wydajności własnej i potomstwa. Niezbędne będzie podjęcie próby stworzenia indeksów selekcyjnych dla wartości hodowlanej w zakresie badanych cech.

VII. OCENA EFEKTYWNOŚCI DZIAŁANIA PROGRAMU HODOWLANEGO

---

1. Analiza liczby klaczy i ogierów wpisanych do księgi oraz porównanie pomiarów biometrycznych klaczy i ogierów (w cyklu trzyletnim).
2. Porównywanie wyników prób dzielności klaczy i ogierów (w cyklu rocznym).
3. Dokonywanie inwentaryzacji całego aktywnego pogłowia i składanie raportu z działania programu (w cyklu sześcioletnim).

Oceny efektywności działania programu dokonuje Komisja Księgi Stadnej koni rasy śląskiej, w skład której powołuje się uznane autorytety z dziedziny hodowli i użytkowania rasy.

Załączniki:

Zał. nr 1. Regulamin wpisu do Księgi Stadnej koni rasy śląskiej

Zał. nr 2. Metodyka oceny wartości użytkowej

Zał. nr 3. Zasady kategoryzacji ogierów

Zał. nr 4. Zasady kategoryzacji klaczy

Zał. nr 5. Wskaźniki liczbowe pogłowia koni wpisanych do Księgi Stadnej koni rasy śląskiej

Załącznik nr 1.

REGULAMIN WPISU DO KSIĘGI STADNEJ KONI RASY ŚLĄSKIEJ

Zasady wpisu do ksiąg koni rasy śląskiej

§ 1

1. Dla koni rasy śląskiej prowadzi się:
  - dział główny księgi ogierów, zwany dalej księgą główną ogierów (G);
  - dział główny księgi klaczy, zwany dalej księgą główną klaczy (G);
  - I dział dodatkowy księgi klaczy, zwany dalej księgą wstępną klaczy (W).
2. Żrebięta hodowlane spełniające rodowodowe warunki wpisu do księgi są wpisywane do księgi pod matkami, z oznaczeniem przynależności do odpowiedniej księgi pod względem rodowodowym (G lub W). Numer UELN (Uniwersalny Dożywotni Numer Konia) jest tożsamy z numerem wpisu do księgi pod matką.
3. Klacze i ogiery, które wcześniej zostały wpisane jako żrebięta pod matkami, w wieku dorosłym są wpisywane do księgi klaczy lub księgi ogierów, co jest równoznaczne z kwalifikacją do programu hodowlanego. Obowiązujące w poprzednim programie hodowlanym pojęcie „wpisu do księgi stadnej”, dotyczące dorosłych koni, obecnie zastępuje się pojęciem „wpisu do księgi klaczy/kwalifikacji klaczy do programu hodowlanego” lub „wpisu do księgi ogierów/kwalifikacji ogiera do programu hodowlanego”. Ogiery i klacze wpisane zgodnie z poprzednim programem hodowlanym do głównej księgi stadnej należy obecnie uważać za wpisane do księgi głównej ogierów (G) lub księgi głównej klaczy (G).
4. Numeracja koni w księgach jest oddzielna dla ogierów i klaczy.
5. Koń wpisany do jednej księgi nie może być jednocześnie wpisany do innej księgi, bądź przenoszony z księgi do księgi (nie dotyczy to ksiąg zagranicznych).
6. Księga główna może być wydawana drukiem przez Dział Ksiąg Stadnych i Identyfikacji.

§ 2

1. Do działu głównego księgi hodowlanej koni rasy śląskiej wpisuje się ogiery i klacze pochodzące od przodków wpisanych do ksiąg koni ras: śląskiej, oldenburskiej w starym typie, schweres warmlut oraz pełnej krwi angielskiej. W przypadku klaczy dopuszcza się w trzecim pokoleniu obecność jednego przodka NN jedynie ze strony matki.
2. W wyjątkowych przypadkach Komisja Księgi Stadnej ma prawo podjąć decyzję o wpisie do księgi klaczy lub ogiera pochodzącego od przodka innej rasy, niż wyżej wymienione.
3. Ze względu na obecność przodków pełnej krwi angielskiej w trzecim pokoleniu w rasie tej wyróżnia się konie śląskie w starym typie oraz w nowym typie.

4. Ogiery i klacze pełnej krwi angielskiej są dopuszczane do użycia w rasie śląskiej przez Komisję Księgi Stadnej po spełnieniu warunków określonych w załączniku nr 2.

§ 3

1. Do księgi głównej ogierów (G) oraz do księgi głównej klaczy (G) wpisuje się ogiery i klacze, które:
  - a) są poddawane ocenie wartości użytkowej,
  - b) wykazują cechy charakterystyczne dla swojej rasy,
  - c) spełniają przedstawione poniżej warunki rodowodowe.
2. Do księgi głównej ogierów (G) wpisuje się ogiery, których matki są wpisane do księgi głównej klaczy (G), a ojcowie do księgi głównej ogierów (G). Niedopuszczalny jest przodek NN w żadnym z 3 pokoleń.
3. Do księgi głównej klaczy (G) wpisuje się klacze, których matki są wpisane do księgi głównej klaczy (G) lub matki i babki są wpisane do księgi wstępnej (W), a ojcowie do księgi głównej ogierów (G). Dopuszczony jest jeden przodek NN ze strony matki.
4. Do księgi wstępnej klaczy (W) wpisuje się klacze, które:
  - a) są poddawane ocenie wartości użytkowej,
  - b) wykazują cechy charakterystyczne dla swojej rasy,
  - c) pochodzą po ojcach wpisanych do księgi głównej (G) oraz od klaczy bez znanych matek wpisanych do księgi wstępnej (W) lub od matek rasy śląskiej niewpisanych do księgi klaczy (G lub W), posiadających udokumentowane pochodzenie po rodzicach.

Dokumentacja hodowlana

§ 1

1. Dokumentację hodowlaną stanowią:
  - a) Dokumenty związane z prowadzeniem ksiąg:
    - Kartoteka klaczy wpisanej do księgi głównej lub księgi wstępnej,
    - Kartoteka ogiera wpisanego do księgi głównej,
    - Świadcstwo wpisania klaczy do księgi głównej klaczy G,
    - Świadcstwo wpisania klaczy do księgi wstępnej klaczy W,
    - Świadcstwo wpisania ogiera do księgi głównej ogierów G
    - „Paszport konia” zawierający dane o pochodzeniu.
  - b) Dokumenty związane z rozrodem koni:
    - Świadcstwo pokrycia/unasienniania klaczy,

- Protokół z przeglądu ogierów i wykaz ogierów dopuszczonych do rozrodu na terenie województwa.
- 2. Księga jest prowadzona systemem kartotekowym i zawiera: numer wpisu do księgi klaczy lub księgi ogierów, symbol księgi rasowej, płeć, nazwę, datę urodzenia, maść i odmiany oraz inne znaki identyfikacyjne, wymiary, rodowód (minimum cztery pokolenia), dane dotyczące hodowcy i właściciela, wyniki oceny wartości użytkowej i hodowlanej.
- 3. Po zakwalifikowaniu konia do hodowli należy założyć kartotekę i nadać numer księgi. Kartotekę po założeniu podpisuje upoważniony specjalista.
- 4. Kartoteki muszą być przechowywane w archiwum przez okres 25 lat.

§ 2

1. „Paszport konia” jest podstawowym dokumentem dla koni hodowlanych stwierdzającym pochodzenie konia, wydawanym przez prowadzącego księgę na podstawie „Zgłoszenia konia do rejestru” z załączonym „Świadectwem pokrycia / unasienniania klaczy”. W wyjątkowych sytuacjach Komisja Księgi Stadnej, na wniosek właściciela i na jego koszt, może wyrazić zgodę na wydanie paszportu z rodowodem, bez „Świadectwa pokrycia klaczy”, po potwierdzeniu pochodzenia konia po obojgu rodzicach, na podstawie badań markerów genetycznych.
2. „Świadectwo pokrycia klaczy” - źródłowy dokument hodowlany - na pierwszej stronie wypełniane jest przez posiadacza ogiera dopuszczonego do rozrodu.
3. Znajdujące się na odwrocie „Świadectwa pokrycia / unasienniania klaczy” „Poświadczenie urodzenia źrebięcia” wypełnia upoważniony przez prowadzącego księgę specjalista. W/w poświadczenie nie zastępuje „Paszportu konia”.
4. Prowadzący księgę wydaje hodowcy „Paszport konia”, a po zakwalifikowaniu konia do programu hodowlanego – „Świadectwo wpisania klaczy do księgi / kwalifikacji do programu hodowlanego” lub „Świadectwo wpisania ogiera do księgi / kwalifikacji do programu hodowlanego”. Do dokumentów tych należy wpisać numer identyfikacyjny konia. Świadectwo wpisania konia do księgi jest ważne tylko wraz z paszportem.
5. Przy wystawianiu paszportu konia hodowlanego przyjmuje się zasadę, że pierwsza litera nazwy źrebięcia jest taka sama jak pierwsza litera nazwy matki.
6. W przypadku zniszczenia lub zagubienia wydanych właścicielom dokumentów hodowlanych prowadzący księgę może na pisemny wniosek właściciela wydać duplikat. Można wydać tylko jeden duplikat każdego ze świadectw. Informacja o wydaniu duplikatu musi być zamieszczona w centralnej bazie danych.

Tryb i sposób wpisywania koni do ksiąg

§ 1

1. Wpisu do ksiąg dokonuje specjalista posiadający upoważnienie wydane przez prowadzącego księgę.
2. Wpisu ogierów i klaczy do ksiąg dokonuje się na wniosek właściciela.
3. Ogiery i klacze wpisywane do ksiąg powinny:
  - wykazywać się zdrowiem, prawidłową budową i rozwojem,
  - ogiery – mieć ukończone 30 miesięcy, uzyskać w ocenie pokroju co najmniej 78 pkt. bonitacyjnych, zdać z wynikiem pozytywnym próbę dzielności, mieć wykonane badanie markerów genetycznych (DNA) niewykluczające pochodzenia ogiera po wskazanych w rodowodzie rodzicach,
  - klacze – mieć co najmniej 30 miesięcy, uzyskać w ocenie pokroju co najmniej 74 pkt. bonitacyjne oraz mieć wykonane badanie markerów genetycznych (DNA). Klacze kryte muszą mieć ukończone 30 miesięcy życia. Potomstwo klaczy krytych przed ukończeniem 30 miesięcy nie będzie miało prawa wpisu do księgi ogierów i ksiąg klaczy.

Prowadzący księgę może podjąć decyzję o refundacji kosztów badań markerów genetycznych.

§ 2

1. Zdrowie ocenia się na podstawie oględzin konia. W przypadku podejrzenia o schorzenie, dokonujący oceny konia powinien zażądać przedstawienia świadectwa zdrowia konia wystawionego przez lekarza weterynarii.
2. Na ocenę budowy i rozwoju konia składa się wynik 3 pomiarów (wysokość w kłębie, obwód klatki piersiowej, obwód nadpęcia przedniego), ich wzajemny stosunek oraz ocena pokroju wyrażona w punktach bonitacyjnych.

Budowę, rozwój i ruch konia ocenia się według skali 100-punktowej, przyznając za:

- typ do 15 pkt.
- głowę i szyję do 5 pkt.
- kłode do 15 pkt.
- kończyny przednie do 10 pkt.
- kończyny tylne do 10 pkt.
- kopyta do 10 pkt.
- ruch w stępie do 10 pkt.
- ruch w kłusie do 10 pkt.
- wrażenie ogólne do 15 pkt.

Po ukończeniu 5. roku życia konie wpisane do ksiąg powinny być poddane weryfikacji wymiarów i oceny pokroju.

3. Do ksiąg nie mogą być wpisane konie, u których stwierdzono:

- obustronną ślepotę i wrodzony brak gałki ocznej,
- nieprawidłową budowę szczęki (tzw. karpiowaty lub szczupaczy zgryz),
- jedno lub obustronne wnętrostwo,
- szpat kostny,
- zajęczaka,
- u ogierów – porażenie krtani

oraz konie, które uzyskały mniej niż połowę maksymalnej liczby punktów przy ocenie kłody, nóg przednich, tylnych, kopyt i ruchu. O dyskwalifikacji decyduje przyznanie mniej niż połowy punktów nawet za jeden z w/w elementów oceny.

4. Przed wpisem konia do ksiąg należy:

- sprawdzić tożsamość konia (identyfikacja) poprzez porównanie zgodności danych zawartych w paszporcie konia, szczególnie opisu maści, odmian, wieku oraz innych znaków identyfikacyjnych i wszczepionego transpondera ze stanem faktycznym,
- sprawdzić prawidłowość rozwoju i stwierdzić brak objawów chorobowych,
- wykonać podstawowe pomiary konia,
- przeprowadzić ocenę budowy,
- przy wpisie ogierów sprawdzić wynik próby użytkowości,
- nadać numer właściwej części księgi.

§ 3

1. Wnioski o dopuszczanie ogierów hodowli zagranicznej bądź ich nasienia do użycia w rozrodzie w rasie śląskiej należy składać do Komisji Księgi Stadnej, przed użyciem ogiera lub nasienia w rozrodzie.

2. Ogiery i klacze sprowadzone z zagranicy powinny:

- być przydatne do osiągnięcia celu hodowlanego,
- być poddane ocenie wartości użytkowej. Jeżeli ocena nie została przeprowadzona w kraju pochodzenia, musi być dokonana w Polsce,
- ogiery być dopuszczone do rozrodu w kraju pochodzenia. W przypadku sprowadzenia osobników przed uzyskaniem wpisu do ksiąg muszą one posiadać świadectwo stwierdzające, że pochodzą od rodziców wpisanych do ksiąg, a w Polsce uzyskać wpis do księgi na ogólnych zasadach,

- klacze być wpisane do księgi kraju pochodzenia. W przypadku sprowadzenia klaczy niewpisanej do księgi posiadać świadectwo stwierdzające, że pochodzi ona po rodzicach wpisanych do ksiąg i uzyskać w Polsce wpis do księgi na ogólnych zasadach.
3. Sprowadzone z zagranicy nasienie musi pochodzić od ogiera dopuszczonego do rozrodu w rasie śląskiej przez Komisję Księgi Stadnej, spełniającego wymagania dla ogierów krajowych, a jego rodowód musi zapewnić potomstwu możliwość wpisania do polskiej księgi koni rasy śląskiej.
  4. Dokonujący zabiegu sztucznej inseminacji wystawia „Świadectwo unasienniania klaczy”.
  5. Klacz poddawana zabiegowi sztucznego unasienniania musi mieć przed wyźrebieniem wykonane badanie markerów genetycznych (DNA).
  6. Żrebię urodzone w wyniku sztucznego unasienniania lub embriotransferu musi mieć przed wystawieniem „Paszportu konia” potwierdzone rodzicielstwo poprzez badanie markerów genetycznych (DNA).
  7. Przy stanowieniu klaczy poza granicami kraju należy wykonać badanie DNA klaczy. Do krycia można użyć ogiera lub jego nasienia, jeżeli ogier ten został dopuszczony do rozrodu przez Komisję Księgi Stadnej koni rasy śląskiej. Przy rejestracji źrebięcia urodzonego z takiej stanówki i wystawianiu dla niego paszportu należy przedstawić „Świadectwo pokrycia / unasienniania klaczy”, rodowód ogiera wraz z symbolem księgi rasowej i wynikiem badania DNA ogiera.

§ 4

1. Prowadzący księgę powołuje Komisję Księgi Stadnej koni rasy śląskiej. Komisja reprezentuje hodowców koni tej rasy. W jej skład powołuje się uznane autorytety z dziedziny hodowli i użytkowania koni rasy śląskiej.
2. Do ważności podejmowanych przez Komisję decyzji wymagana jest obecność przynajmniej połowy jej członków, w tym przewodniczącego lub wiceprzewodniczącego.
3. Zadaniem Komisji jest w szczególności:
  - kontrolowanie prawidłowości wpisu koni do ksiąg i rozstrzyganie spornych kwestii,
  - wydawanie decyzji o wpisaniu ogiera do księgi,
  - kontrolowanie i ocena efektywności działania programu hodowlanego,
  - w miarę potrzeb wnioskowanie do ministra rolnictwa o wprowadzanie zmian w programie hodowlanym,
  - przeprowadzanie egzaminów dla kandydatów ubiegających się o prawo wpisu koni do ksiąg stadnych koni rasy śląskiej,

4. Prowadzący księgę może powierzać Komisji inne kompetencje, zgodnie z aktualnie obowiązującym regulaminem Komisji Ksiąg Stadnych.
5. W uzasadnionych przypadkach Komisja Księgi Stadnej, kierując się dobrem hodowli, ma prawo podjąć decyzję o wpisie do księgi stadnej ogiera lub klaczy, które nie spełniły wszystkich wymogów programu hodowlanego, pod warunkiem, że:
  - a. Komisja Księgi Stadnej pisemnie potwierdzi i uzasadni wyrażenie zgody na wpis do księgi stadnej tego ogiera lub klaczy, wskazując na ich cechy, które przemawiają za dokonaniem takiego wpisu,
  - b. zarówno ojciec jak i matka tego ogiera lub klaczy zostali wpisani do części głównej księgi hodowlanej,
  - c. u tego ogiera lub klaczy nie stwierdzono wad dyskwalifikujących z hodowli, których katalog został zawarty w § 2 pkt. 3 rozdziału „Tryb i sposób wpisywania koni do ksiąg”.

Zasady identyfikacji koni rasy śląskiej

1. Konie rasy śląskiej identyfikuje się poprzez porównanie ich maści, odmian, znaków szczególnych i wszczepionego transpondera oraz wieku określonego na podstawie wyglądu zębów, ze słownym i graficznym opisem ich maści, odmian i znaków szczególnych oraz numerem transpondera, zawartymi w dokumentacji hodowlanej oraz wiekiem wynikającym z tej dokumentacji.
2. Żrebię powinno być zidentyfikowane pod matką, na podstawie świadectwa pokrycia klaczy (lub świadectwa unasienniania klaczy), przed dniem 31 grudnia roku, w którym się urodziło lub w terminie 6 miesięcy od daty urodzenia, w zależności od tego, która z dat przypada później. Zaleca się dokonywanie opisu nie wcześniej niż po ukończeniu przez źrebię 2 miesięcy. Identyfikacja musi być przeprowadzona zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami krajowymi i Unii Europejskiej w tym zakresie.
3. Prowadzący księgę może dopuścić inne metody identyfikacji.
4. W celu potwierdzenia pochodzenia konia lub jego identyfikacji, prowadzący księgę może zażądać wykonania badań grup krwi lub innych markerów genetycznych, na koszt hodowcy, w laboratorium wskazanym przez prowadzącego księgę. W przypadku zgodności pochodzenia prowadzący księgę refunduje właścicielowi koszty badania.

Załącznik nr 2

METODYKA OCENY WARTOŚCI UŻYTKOWEJ

Próby dzielności ogierów rasy śląskiej

I. Stacjonarna próba zaprzęgowa

Na próbę dzielności kwalifikowane są tylko ogiery 2-letnie, urodzone do 31 maja. Ogiery urodzone po 1 czerwca zdają próbę dzielności w roku następnym bez obniżania wyniku. Ogiery starsze, które z różnych przyczyn nie zdawały próby we właściwym terminie, mogą do niej przystąpić do końca roku kalendarzowego, w którym kończą 5 lat. Próba dzielności poprzedzona jest treningiem.

Ogiery przywożone są do Zakładu Treningowego w wyznaczonym dniu. Przed przyjęciem ogiera sprawdzana jest dokumentacja hodowlana i weterynaryjna. Ogiery badany jest także przez lekarza weterynarii. Następnie jest on oceniany przez Komisję na płycie oraz w ruchu (stęp i kłus) na trójkącie. Komisja podczas kwalifikacji, zgodnie z zasadami „Programu hodowlanego”, określa każdemu ogierowi typ, który on reprezentuje (stary, nowy). Minimum bonitacyjne ustala się na 78 pkt.

Sprawdzany jest też stopień przygotowania ogiera do pracy w zaprzęgu – musi on dać się zaprząć przez nie więcej niż 3 osoby, po czym ruszyć stępem, kłusem i zatrzymać się. Ogiery bez oporu musi cofnąć się między dyszelki. Podciąganie pojazdu jednokonnego w kierunku ogiera jest niedopuszczalne. Ocenie pracy w zaprzęgu poddawane są tylko te ogiery, których eksterier został oceniony pozytywnie przez Komisję. Podczas prezentacji w ręku oraz kwalifikacji w zaprzęgu dopuszczone jest wędzidło grube, dwuczęściowe. Ogiery musi także bez oporu podawać nogi. Ogiery nie będzie przyjęty do Zakładu Treningowego, jeśli nie spełnia w/w wymogów. Powyższego sprawdzianu dokonuje kierownik Zakładu Treningowego w obecności członka Komisji. Skład Komisji Kwalifikującej ogiery do Zakładu Treningowego oraz oceniającej je podczas próby dzielności powołuje Komisja Księżki Stadnej koni rasy śląskiej.

Program próby

Próba trwa dwa dni. W czasie treningu i próby obowiązuje uprzęż szorowa, jednolita dla wszystkich ogierów uczestniczących w treningu i próbie. Pożądane jest mierzenie czasu przy użyciu fotokomórki.

Dzień pierwszy:

1. Próba na czworoboku wg załączonego programu.

Próba na czworoboku przeprowadzona jest w pojeździe lekkim, 2-osiowym, o dwóch dyszlach. Pojazd maratonowy jednokonny ze sprawnym hamulcem.

Lp.		Oceniowane elementy
1.	A - wjazd kłusem roboczym X - zatrzymanie, ukłon	utrzymanie linii prostej nieruchomość
2.	XGCM - kłus roboczy	utrzymanie rytmu i impulsu
3.	MXK - wydłużyć wykrok KAF - kłus roboczy	poszerzenie wykroku, utrzymanie impulsu. Przejścia
4.	FXH - wydłużyć wykro HCM - kłus roboczy	poszerzenie wykroku, utrzymanie impulsu. Przejścia
5.	MXK - stęp pośredni	regularność i długość wykroku
6.	KAF - kłus roboczy	utrzymanie rytmu. Postawa
7.	FXH - stęp pośredni	regularność i długość wykroku
8.	HCMBRAD - kłus roboczy	utrzymanie rytmu. Postawa
9.	D - koło w prawo o średnicy 20 m D - koło w lewo o średnicy 20 m	regularność, dokładność figury. Zgięcie na kołach
10.	DX - kłus roboczy X - zatrzymanie, ukłon	utrzymanie linii prostej, nieruchomość
Opuścić czworobok stępem pośrednim		

Oceny ogólne			
1.	Chody stęp	Obszerność, regularność, swoboda i takt	10
2.	Chody kłus	Obszerność, regularność, swoboda i takt	10
3.	Impuls	Chęć do ruchu naprzód, zaangażowanie zadu	10
4.	Posłuszeństwo	Reakcja na pomoce, współpraca z powożącym, przepuszczalność	10
5.	Przydatność do pracy w zaprzęgu	Utrzymanie rytmu, jezdność w zaprzęgu	10
Maksymalna liczba punktów			50

Skala ocen:

- 10 pkt. – ocena wybitna
- 9 pkt. – ocena bardzo dobra
- 8 pkt. – ocena dobra
- 7 pkt. – ocena zadawalająca
- 6 pkt. – ocena dostateczna
- 5 pkt. – ocena mierna
- 4 pkt. – ocena nie zadawalająca
- 3 pkt. – ocena zła

Punkty bonifikacyjne przyznaje się według poniższej tabeli:

Punkty czworobokowe	Punkty bonifikacyjne
48,5 – 50,0	10,0 pkt.
46,5 – 48,0	9,5 pkt.
44,5 – 46,0	9,0 pkt.
42,5 – 44,0	8,5 pkt.
40,5 – 42,0	8,0 pkt.
38,5 – 40,0	7,5 pkt.
36,5 – 38,0	7,0 pkt.
34,5 – 36,0	6,5 pkt.
32,5 – 34,0	6,0 pkt.
30,5 – 32,0	5,5 pkt.
28,5 – 30,0	5,0 pkt.

26,5 – 28,0	4,5 pkt.
24,5 – 26,0	4,0 pkt.
22,5 – 24,0	3,5 pkt.
20,5 – 22,0	3,0 pkt.
18,5 – 20,0	2,5 pkt.
16,5 – 18,0	2,0 pkt.
14,5 – 16,0	1,5 pkt.
14 i mniej	dyskwalifikacja

2. Próba szybkości w kłusie na dystansie 1 km.

Teren płaski, podłoże naturalne (piaszczyste, żwirowe, trawiaste). Pojazd jak w próbie na czworoboku.

Najlepszy wynik, za który przyznaje się maks. liczbę punktów bonifikacyjnych (10 pkt.), ustala się na 2 min 59 sek. Przejazd w czasie krótszym niż 2 min 59 sek nie jest nagradzany dodatkowymi punktami bonifikacyjnymi. Przekroczenie czasu 3 min 50 sek skutkuje dyskwalifikacją.

Dopuszczalne jest zagalopowanie do 5 sekund. Każda kolejna rozpoczęta sekunda galopu doliczana jest do ogólnego czasu uzyskanego przez ogiera w tej próbie. Po 5 przejściach do galopu na dłużej niż 5 sekund następuje dyskwalifikacja.

Norma czasu		
Czas od	Czas do	Pkt.
i mniej	0:02:59	10,0
0:03:00	0:03:02	9,5
0:03:03	0:03:05	9,0
0:03:06	0:03:08	8,5
0:03:09	0:03:11	8,0
0:03:12	0:03:14	7,5
0:03:15	0:03:17	7,0
0:03:18	0:03:20	6,5
0:03:21	0:03:23	6,0
0:03:24	0:03:26	5,5
0:03:27	0:03:29	5,0
0:03:30	0:03:32	4,5
0:03:33	0:03:35	4,0
0:03:36	0:03:38	3,5
0:03:39	0:03:41	3,0
0:03:42	0:03:44	2,5
0:03:45	0:03:47	2,0
0:03:48	0:03:50	1,5
0:03:51	i więcej	dyskwalifikacja

Norma czasu dla złych warunków pogodowych		
Czas od	Czas do	Pkt.
i mniej	0:03:17	10,0
0:03:18	0:03:20	9,5
0:03:21	0:03:23	9,0
0:03:24	0:03:26	8,5
0:03:27	0:03:29	8,0
0:03:30	0:03:32	7,5
0:03:33	0:03:35	7,0
0:03:36	0:03:38	6,5
0:03:39	0:03:41	6,0
0:03:42	0:03:44	5,5
0:03:45	0:03:47	5,0
0:03:48	0:03:50	4,5
0:03:51	0:03:53	4,0
0:03:54	0:03:56	3,5
0:03:57	0:03:59	3,0
0:04:00	0:04:02	2,5
0:04:03	0:04:05	2,0
0:04:06	0:04:08	1,5
0:04:09	i więcej	dyskwalifikacja

Dzień drugi

3. Próba wytrzymałości.

Wymagany chód: kłus. Dystans 2 km. Teren płaski, podłoże naturalne (piaszczyste, zwirowe, trawiaste). Próba odbywa się w pojeździe z dwoma dyszelkami o długości zgodnej z regułami powożenia. Pojazdy muszą spełniać podstawowe warunki bezpieczeństwa. Obciążenie równe 100 % masy ciała ogiera (masa pojazdu + powożącego + ładunek) $\pm 5\%$. Najlepszy wynik, za który przyznaje się maksymalną liczbę punktów bonifikacyjnych (10 pkt.), ustala się na 6 min 09 sek. Przejazd w czasie krótszym niż 6 min 09 sek nie jest nagradzany dodatkowymi punktami bonifikacyjnymi. Przekroczenie czasu 7 min 51 sek skutkuje dyskwalifikacją.

Dopuszczalne jest zagalopowanie do 5 sekund. Każda kolejna rozpoczęta sekunda galopu doliczana jest do ogólnego czasu uzyskanego przez ogiera w tej próbie. Po 5 przejściach do galopu na dłużej niż 5 sekund następuje dyskwalifikacja.

Norma czasu		
Czas od	Czas do	Pkt.
i mniej	0:06:09	10,0
0:06:10	0:06:15	9,5
0:06:16	0:06:21	9,0
0:06:22	0:06:27	8,5
0:06:28	0:06:33	8,0
0:06:34	0:06:39	7,5
0:06:40	0:06:45	7,0
0:06:46	0:06:51	6,5
0:06:52	0:06:57	6,0
0:06:58	0:07:03	5,5
0:07:04	0:07:09	5,0
0:07:10	0:07:15	4,5
0:07:16	0:07:21	4,0
0:07:22	0:07:27	3,5
0:07:28	0:07:33	3,0
0:07:34	0:07:39	2,5
0:07:40	0:07:45	2,0
0:07:46	0:07:51	1,5
0:07:52	i więcej	dyskwalifikacja

Norma czasu dla złych warunków pogodowych		
Czas od	Czas do	Pkt.
i mniej	0:06:46	10,0
0:06:47	0:06:52	9,5
0:06:53	0:06:58	9,0
0:06:59	0:07:04	8,5
0:07:05	0:07:10	8,0
0:07:11	0:07:16	7,5
0:07:17	0:07:22	7,0
0:07:23	0:07:28	6,5
0:07:29	0:07:34	6,0
0:07:35	0:07:40	5,5
0:07:41	0:07:46	5,0
0:07:47	0:07:52	4,5
0:07:53	0:07:58	4,0
0:07:59	0:08:04	3,5
0:08:05	0:08:10	3,0
0:08:11	0:08:16	2,5
0:08:17	0:08:22	2,0
0:08:23	0:08:28	1,5
0:08:29	i więcej	dyskwalifikacja

4. Próba szybkości w stępie.

Warunki dotyczące pojazdu, uprzęży, obciążenia i podłoża, jak w próbie wytrzymałości. Dystans 500 m. Norma czasu 3 min 45 sek. Przejazd w czasie krótszym niż 3 min 45 sek nie jest

nagradzany dodatkowymi punktami bonifikacyjnymi. Przekroczenie czasu 4 min 53 sek skutkuje dyskwalifikacją.

Dopuszczalne jest przejście do kłusa do 5 sekund. Każda kolejna rozpoczęta sekunda kłusa doliczana jest do ogólnego czasu uzyskanego przez ogiera w tej próbie. Po 5 przejściach do kłusa na dłużej niż 5 sekund następuje dyskwalifikacja.

Norma czasu		
Czas od	Czas do	Pkt.
i mniej	0:03:45	10,0
0:03:46	0:03:49	9,5
0:03:50	0:03:53	9,0
0:03:54	0:03:57	8,5
0:03:58	0:04:01	8,0
0:04:02	0:04:05	7,5
0:04:06	0:04:09	7,0
0:04:10	0:04:13	6,5
0:04:14	0:04:17	6,0
0:04:18	0:04:21	5,5
0:04:22	0:04:25	5,0
0:04:26	0:04:29	4,5
0:04:30	0:04:33	4,0
0:04:34	0:04:37	3,5
0:04:38	0:04:41	3,0
0:04:42	0:04:45	2,5
0:04:46	0:04:49	2,0
0:04:50	0:04:53	1,5
0:04:54	i więcej	dyskwalifikacja

Norma czasu dla złych warunków pogodowych		
Czas od	Czas do	Pkt.
i mniej	0:04:08	10,0
0:04:09	0:04:12	9,5
0:04:13	0:04:16	9,0
0:04:17	0:04:20	8,5
0:04:21	0:04:24	8,0
0:04:25	0:04:28	7,5
0:04:29	0:04:32	7,0
0:04:33	0:04:36	6,5
0:04:37	0:04:40	6,0
0:04:41	0:04:44	5,5
0:04:45	0:04:48	5,0
0:04:49	0:04:52	4,5
0:04:53	0:04:56	4,0
0:04:57	0:05:00	3,5
0:05:01	0:05:04	3,0
0:05:05	0:05:08	2,5
0:05:09	0:05:12	2,0
0:05:13	0:05:16	1,5
0:05:17	i więcej	dyskwalifikacja

UWAGA!

1. W przypadku złych warunków podczas przeprowadzanie próby dzielności (pogoda, podłoże) Komisja Oceny ma prawo złagodzić normy czasowe poszczególnych elementów próby (maksymalnie o 10%).
2. W przypadku objawów złego samopoczucia ogiera podczas próby (np. kolka moczowa, kulawizna) Komisja Oceny ma prawo wycofać ogiera z próby.
3. W przypadku, gdy wyniki osiągnięte przez jednego z ogierów w poszczególnych elementach próby znacznie odbiegają od rezultatów pozostałych ogierów w stawce, Komisja Oceny ma prawo wycofać ogiera z próby.
4. Dyskwalifikacja w jednym z elementów próby (1 punkt bonifikacyjny za którykolwiek z elementów próby) oznacza automatyczną dyskwalifikację w wynikach końcowych próby dzielności – ogier nie kończy próby.

Na wynik próby składają się oceny wystawione przez Kierownika Zakładu Treningowego na podstawie obserwacji w trakcie treningu, ocen komisji wystawionych podczas dwu dni próby i ocen obcego powożącego dokonujących oceny na 8-14 dni przed próbą. Oceny obcego powożącego wystawiane są na podstawie przejazdu próby na czworoboku i oceny tych samych elementów, które następnie oceni Komisja. Oceny obcego powożącego są przeliczane tak samo jak oceny Komisji. Oceny te są przekazywane prowadzącemu księgę i nie są ujawniane do czasu zakończenia próby.

Kierownik Zakładu Treningowego zobowiązany jest do przedstawienia wyników oceny w przeddzień próby. Oceniając charakter i temperament Kierownik Zakładu Treningowego bierze pod uwagę to, że:

- Charakter jest to zespół cech psychicznych, właściwych danemu koniowi, które przejawiają się w jego świadomym działaniu. Wyrazem charakteru konia jest również jego stosunek do innych koni oraz ludzi. W populacji można wyróżnić między innymi: konie łagodne lub gwałtowne, łatwe lub trudne w obsłudze, odważne lub tchórzliwe, przyjazne lub złośliwe. Poważnymi wadami charakteru z punktu widzenia użytkowości są trudności w obsłudze, agresja w stosunku do ludzi i innych koni, brak ambicji i woli walki u koni sportowych.
- Temperament jest to usposobienie konia wyrażające się w jego reakcjach psychoneurotycznych na wydarzenia świata zewnętrznego. Reakcje te mogą mieć różne natężenie, szybkość i różny czas trwania. Dlatego też można rozróżnić kilka typów temperamentu, biorąc pod uwagę łatwość reakcji pobudzania i hamowania na czynniki zewnętrzne. Z punktu widzenia częstych kontaktów z człowiekiem najlepiej, aby koń charakteryzował się zrównoważonym temperamentem.

Podsumowanie próby dzielności ogierów śląskich

Lp.	Cecha	Ocena kierownika ZT	Ocena obcego powożącego	Ocena komisji	Waga cechy	Maksymalna liczba punktów w ocenie końcowej
1.	Charakter i zachowanie	10			1	10
2.	Przydatność do użytkowania zaprzęgowego	10			0,5	5
4.	Stęp w zaprzęgu	10			0,5	5
5.	Kłus w zaprzęgu	10			0,5	5
6.	Ocena obcego powożącego		10		1,5	15
7.	Ujeżdżenie			10	1,5	15
8.	Próba szybkości w kłusie			10	1,5	15
9.	Próba wytrzymałości			10	1,5	15
10.	Próba szybkości w stępie			10	1,5	15
	Ogółem					100

Wszystkie cechy są oceniane w skali 10-punktowej. Wynik końcowy stanowi suma uzyskanych w poszczególnych elementach próby punktów bonifikacyjnych, przemnożonych przez wagi tych cech.

Przedziały punktowe dla poszczególnych ocen ustala się według zasady:

Ocena	Punkty
Wybitna	$x+2SD$ i więcej
Bardzo dobra	$x+SD$ do $x+2SD-0,01$
Dobra	x do $x+SD-0,01$
Dostateczne	$x-SD$ do $x-0,01$
Niedostateczna	$x-SD-0,01$ i mniej

gdzie x stanowi średnią arytmetyczną ocenianej stawki, a SD – odchylenie standardowe ocen ogierów.

Ogier zdaje próbę, jeżeli uzyskał ocenę co najmniej dostateczną. Podczas próby dzielności stosowane są różne progi selekcyjne dla dwu typów ogierów (stary, nowy). W przypadku koni rasy śląskiej reprezentujących stary typ, próg konieczny do wpisania ogiera do księgi stadnej zostaje obniżony do poziomu $x-1,25 SD$.

Ogier, który został wycofany z treningu z powodu kontuzji i/lub choroby może przystąpić do powtórnego treningu i próby w roku następnym, bez obniżania wyniku końcowego, pod warunkiem, że spełnia wymagania dotyczące wieku. W takim przypadku właściciel ogiera jest zobowiązany pokryć całkowite koszty ponownego treningu.

Właściciel ogiera, który nie zdawał stacjonarnej próby dzielności, może wnioskować o wpisanie do księgi ogiera, który uzyskał następujące wyniki w Mistrzostwach Polski Młodych Koni lub w sporcie jeździeckim:

II. Wyniki w Mistrzostwach Polski Młodych Koni

W klasyfikacji sporządzonej na podstawie wyników końcowych MPMK, po odjęciu punktów za ocenę na płycie, zajęcie następujących miejsc w określonych dyscyplinach (bez względu na kategorię wiekową):

- ujeżdżenie   miejsca 1-5
- skoki przez przeszkody   miejsca 1-8
- WKKW   miejsca 1-6
- powożenie zaprzęgami jednokonnymi miejsce I, jeśli w danej kategorii wiekowej startowało do 5 koni, miejsca I-III, jeśli w danej kategorii wiekowej startowało powyżej 5 koni (warunek: wynik drugiego i trzeciego konia nie może być gorszy niż 75% wyniku Mistrza).

III. Wyniki w sporcie jeździeckim

UJEŹDŻENIE

- ogiery 6-letnie: trzykrotne ukończenie konkursu klasy C2 lub C3 z wynikiem powyżej 60 %,
- ogiery 7-letnie: trzykrotne ukończenie konkursu klasy CC2, CC3 lub CC4 z wynikiem powyżej 60 % (Kür wykluczony);
- ogiery 8-letnie i starsze: trzykrotne ukończenie CDI lub konkursu klasy Inter II lub Grand Prix z wynikiem powyżej 60 % (Kür wykluczony) lub ukończenie Mistrzostw Polski Seniorów z wynikiem powyżej 180% (suma z 3 dni).

SKOKI

- ogiery 7-letnie i starsze: ukończenie 3 konkursów klasy 140 cm bez punktów karnych.

WKKW

- ogiery 7-letnie i starsze: klasa C i wyższa – trzykrotne ukończenie zawodów z wynikiem powyżej średniej sklasyfikowanych koni bez punktów karnych na przeszkodach w krosie.

ZAPRZĘGI

trzykrotne ukończenie zawodów klasy C w kategorii zaprzęgów jednokonnych, pod warunkiem uczestnictwa w konkursie minimum 3 koni.

SPORTOWE RAIDY KONNE

- 7-letnie i starsze – w ciągu maksimum dwu sezonów startowych ukończenie co najmniej 2 razy dystansu 60 km i raz dystansu 80 km na zawodach ogólnopolskich.

Ogierzy rasy pełnej krwi angielskiej mogą być użyte w rozrodzie w rasie śląskiej po uzyskaniu akceptacji Komisji Księgi Stadnej oraz po spełnieniu poniższych warunków:

- 1) uzyskanie w gonitwach w dwuletniej karierze wyścigowej pięciu płątnych miejsc lub
- 2) zdanie któregoś z wariantów próby przewidzianej dla ogierów małopolskich, wielkopolskich i szlachetnej półkrwi,
- 3) uzyskanie w ocenie pokroju min. 78 pkt.,
- 4) posiadanie charakterystycznego dla rasy śląskiej umaszczenia.

Właściciel ogiera pełnej krwi jest zobowiązany do przedstawienia Komisji pisemnego wniosku wraz z potwierdzoną karierą wyścigową.

Próby dzielności klaczy rasy śląskiej

Klaczki mogą być poddawane polowej próbie dzielności po ukończeniu 3 roku życia. W przypadku stacjonarnego treningu w Zakładzie Treningowym kwalifikacja następuje w wieku min. 33 miesięcy. Nie ma ograniczeń dotyczących górnej granicy wieku kwalifikowanych klaczy. Nie obniża się wyniku końcowego ze względu na wiek klaczy. W przypadku klaczy 5-letnich i starszych wynik końcowy polowej próby dzielności zostaje obniżony o 5%.

I. Stacjonarna próba zaprzęgowa poprzedzona treningiem

Stacjonarnej próbie zaprzęgowej mogą zostać poddane klaczki wpisane lub spełniające warunki wpisu do ksiąg stadnych koni rasy śląskiej (G oraz W), jednak w pierwszej kolejności przyjmowane będą klaczki wpisane lub spełniające warunki wpisu do głównej księgi. Klaczki powinny być jałowe lub niskożrebne (maksymalnie do 4. miesiąca ciąży włącznie w momencie rozpoczęcia treningu).

Trening stacjonarny oraz dwudniowa próba dzielności dla klaczy jest prowadzona zgodnie z zasadami stacjonarnej próby zaprzęgowej dla ogierów rasy śląskiej. Wyjątkiem są wymagania podczas kwalifikacji – klaczki muszą być przyzwyczajone do podawania wszystkich nóg, oprowadzania w rękę oraz lonżowania w obie strony w ogłowie z okularami oraz w uprzęży z podogonem i podpinką, bez wymogu oprzęgania.

II. Polowa próba zaprzęgowa

W obecności Komisji Oceny właściciel z pomocnikiem zaprzęgają klacz do dwuosioowego, lekkiego, ogumionego pojazdu z dyszelkami. W zaprzęgu klacz rusza stępem i na odcinku 200 m jest oceniana przez komisję. Po zawróceniu stępem w oznaczonym miejscu klacz pokonuje kłusem odcinek 200 m, również oceniany przez komisję. W oznaczonym miejscu przed komisją klacz przechodzi do stępa i zatrzymuje się. Po zatrzymaniu należy ruszyć stępem.

Komisja dokonuje oceny klaczy wg tabeli:

Cecha	Maksymalna liczba punktów	Mnożnik	Maksymalny wynik
charakter i zachowanie się	10	x2	20
styl ruszenia, zatrzymanie, nieruchomość	10	x2	20
stęp	10	x3	30
kłus	10	x3	30
RAZEM			100

Klacz zdaje próbę, o ile uzyska co najmniej 60 pkt.

Oceny:

90 - 100	- wybitna
80 - 89	- bardzo dobra
70 - 79	- dobra
60 - 69	- dostateczna

Klacz, która nie zdała próby dzielności, ma prawo do jej powtórzenia.

III. Polowa próba zaprzęgowa – wersja sportowa

Sportowej polowej próbie zaprzęgowej mogą zostać poddane klacze wpisane lub spełniające warunki wpisu do Ksiąg Stadnych koni rasy śląskiej (G oraz W), jednak w pierwszej kolejności przyjmowane będą klacze wpisane lub spełniające warunki wpisu do głównej księgi. Minimalny wiek klaczy kwalifikowanych do próby wynosi 36 miesięcy. Nie ma ograniczeń dotyczących górnej granicy wieku.

Polowa próba zaprzęgowa w wersji sportowej przeprowadzana jest na czworoboku według programu ujeżdżenia MPMK dla koni 4-letnich podczas amatorskich lub towarzyskich zawodów w powożeniu zaprzęgami jednokonnymi. Konkurs ujeżdżenia rozgrywany jest na czworoboku 80x40m lub 100x40m. Próba na czworoboku przeprowadzona jest w pojeździe lekkim, 2-osiowym, o dwóch dyszlach. Pojazd maratonowy jednokonny ze sprawnym hamulcem. Podczas przejazdu zawodnicy mogą mieć przy sobie program ujeżdżenia – program może być czytany.

Klacz może być wielokrotnie w trakcie roku poddawane ocenie w sportowej polowej próbie zaprzęgowej. Właściciel klaczy ma prawo do dokonania wyboru, która z prób przeprowadzonych w danym roku kalendarzowym uznana zostanie za oficjalną. Wyniki tej próby zostaną zaprotokołowane jako oficjalne wyniki próby dzielności. Kolejne starty w amatorskich lub towarzyskich zawodach w powożeniu klaczy, która uzyskała oficjalny wynik sportowej polowej próby zaprzęgowej, nie dają możliwości dokonania weryfikacji wyniku próby.

Komisję oceny stanowią osoby, które posiadają przynajmniej III klasę sędziowską w konkurencji powożenia oraz uzyskały zgodę Polskiego Związku Hodowców Koni na prowadzenie oceny wartości użytkowej klaczy w polowych próbach dzielności dla koni rasy śląskiej.

Poszczególne elementy wykonywane w trakcie programu ujeżdżenia oceniane są w skali punktowej.

Skala ocen:

10 pkt. – ocena doskonała	4 pkt. – ocena niedostateczna
9 pkt. – ocena bardzo dobra	3 pkt. – ocena prawie zła
8 pkt. – ocena dobra	2 pkt. – ocena zła
7 pkt. – ocena dość dobra	1 pkt. – ocena bardzo zła
6 pkt. – ocena zadawalająca	0 pkt. – ocena ruch niewykonany
5 pkt. – ocena dostateczna	

Punkty bonifikacyjne naliczane są poprzez odjęcie liczby punktów uzyskanych podczas oceny programu ujeżdżenia od maksymalnej liczby punktów możliwych do uzyskania w tym programie (160 pkt).

Przedziały punktowe dla poszczególnych ocen ustala się według zasady:

< 40 pkt.	- wybitna
40,1 – 50 pkt.	- bardzo dobra
50,1 – 60 pkt.	- dobra
60,1 – 70 pkt.	- dostateczna
> 70 pkt.	- niedostateczna

IV. Polowa próba wierzchowa

W obecności Komisji Oceny właściciel przy pomocy maksymalnie jednej osoby siodła klacz i wsiada. Klacz rusza stępem, a następnie w każdym z chodów pokonuje odcinki 200 m, oceniane przez komisję. Komisja ma prawo zażądać wykonania koła w lewo i w prawo we wszystkich chodach. W oznaczonym miejscu przed komisją klacz przechodzi do stępa i zatrzymuje się. Po zatrzymaniu należy ruszyć stępem.

Komisja dokonuje oceny klaczy wg tabeli:

Cecha	Maksymalna liczba punktów	Mnożnik	Maksymalny wynik
charakter i zachowanie się	10	x2	20
styl ruszenia, zatrzymanie, nieruchomość	10	x2	20
stęp	10	x2	20
kłus	10	x2	20
galop	10	x2	20
RAZEM			100

Klacz zdaje próbę, o ile uzyska co najmniej 60 pkt.

Oceny:

90 - 100	- wybitna
80 - 89	- bardzo dobra
70 - 79	- dobra
60 - 69	- dostateczna

Klacz, która nie zdała próby dzielności, ma prawo do jej powtórzenia.

Właściciel klaczy, która nie zdawała zasadniczej lub polowej próby dzielności, może mieć potwierdzoną wartość użytkową, jeżeli klacz ukończyła jedną z następujących prób w sporcie jeździeckim lub MPMK.

V. Wyniki w Mistrzostwach Polski Młodych Koni

Uzyskanie kwalifikacji do finału w dyscyplinie ujeżdżenia, skoków, WKKW lub zaprzęgów jednokonnym.

VI. Wyniki w sporcie jeździeckim

- ujeżdżenie - otrzymanie 50% maksymalnej ilości punktów w klasie L lub klasach wyższych,
- skoki - ukończenie konkursu klasy L bez punktów karnych (nie liczy się punktów karnych za przekroczenie normy czasu),
- WKKW - ukończenie konkursu klasy L,
- zaprzęgi - ukończenie zawodów klasy L,
- sportowe rajdy konne - ukończenie rajdu klasy L.

Klaczki pełnej krwi angielskiej mogą być użyte w hodowli koni rasy śląskiej, jeżeli mają charakterystyczną dla rasy śląskiej maść, budowę ocenioną na co najmniej 75 punktów i zrównoważony temperament.

Załącznik nr 3.

ZASADY KATEGORYZACJI OGIERÓW

1. **Kategoria C**

Kategorię C uzyskują młode 2,5-letnie ogiery wpisywane do ksiąg po zdaniu próby dzielności.

2. **Kategoria B**

Kategorię B może uzyskać ogier, który:

- ukończył co najmniej 5 lat;
- uzyskał co najmniej 50 punktów hodowlanych lub
- uzyskał co najmniej 20 punktów hodowlanych i ukończył MPMK w powożeniu zaprzęgami jednokonnymi na miejscu I, jeśli w danej kategorii wiekowej startowało do 5 koni lub na miejscu I-III, jeśli w danej kategorii wiekowej startowało powyżej 5 koni (warunek: wynik drugiego i trzeciego konia nie może być gorszy niż 75% wyniku Mistrza).

3. **Kategoria A**

Kategorię A może uzyskać ogier, który:

- ukończył co najmniej 7 lat;
- miał kategorię B;
- uzyskał co najmniej 200 punktów hodowlanych, w tym 150 punktów za potomstwo wpisane do ksiąg ogierów i klaczy lub
- uzyskał co najmniej 100 punktów hodowlanych, w tym 50 punktów za potomstwo wpisane do ksiąg ogierów i klaczy oraz ukończył MP lub MŚ w powożeniu zaprzęgami jednokonnymi.

Tabela punktów hodowlanych za ocenę potomstwa:

- za opisane źrebię (sysaka) ocenionego na:
  - 11 pkt 0,25 pkt
  - 12 pkt 0,50 pkt
  - 13 pkt 0,75 pkt
  - 14 pkt 1,00 pkt
  - 15 pkt 1,25 pkt
  - 16 pkt 1,50 pkt
  - 17 pkt 1,75 pkt
  - 18-20 pkt 2,00 pkt
- za klacz wpisaną do księgi stadnej 8,00 pkt
- za ogiera wpisanego do księgi stadnej 30,00 pkt

O nadanie ogierowi kategorii A na podstawie wybitnych wyników sportowych, jego właściciel występuje do Komisji Księgi Stadnej, załączając do wniosku oficjalne dokumenty PZJ,

potwierdzające osiągnięcia sportowe. W przypadku wybitnych osiągnięć sportowych Komisja Księgi Stadnej ma prawo odstąpić od powyższych zasad nadawania kategorii ogierom.

Załącznik nr 4.

ZASADY KATEGORYZACJI KLACZY

1. Kategoria C

Kategorię C uzyskują młode klacze wpisywane do ksiąg klaczy (G lub W).

2. Kategoria B

Kategorię B może uzyskać klacz, która:

- ukończyła co najmniej 7 lat;
- uzyskała minimum 10 punktów hodowlanych lub
- uzyskała minimum 5 punktów hodowlanych oraz zaliczyła stacjonarną próbę dzielności z oceną co najmniej dobrą lub połową próbę dzielności z oceną co najmniej bardzo dobrą.

3. Kategoria A

Kategorię A może uzyskać klacz, która;

- ukończyła co najmniej 10 lat;
- miała kategorię B,
- uzyskała co najmniej 35 punktów hodowlanych;
- zaliczyła stacjonarną próbę dzielności z oceną co najmniej dobrą lub połową próbę dzielności z oceną bardzo dobrą.

Tabela punktów hodowlanych za ocenę potomstwa:

- za opisane źrebię (sysaka) ocenionego na:
  - 11 pkt 0,25 pkt
  - 12 pkt 0,50 pkt
  - 13 pkt 0,75 pkt
  - 14 pkt 1,00 pkt
  - 15 pkt 1,25 pkt
  - 16 pkt 1,50 pkt
  - 17 pkt 1,75 pkt
  - 18-20 pkt 2,00 pkt
- za klacz wpisaną do księgi stadnej 8,00 pkt
- za ogiera wpisanego do księgi stadnej 30,00 pkt

Zasady powyższej klasyfikacji obowiązują dla klaczy wpisywanych do ksiąg stadnych od 1 stycznia 2014 r., a na wniosek właściciela – również dla klaczy starszych.

Załącznik nr 5

WSKAŹNIKI LICZBOWE POGŁOWIA KONI WPISANYCH DO KSIĘGI STADNEJ KONI RASY ŚLĄSKIEJ

Klacz							
Rok	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2010
Część główna księgi	857	993	1080	1405	1282	1009	1356
Część wstępna księgi	679	779	849	1293	867	464	210

Ogier wpisane do części głównej księgi							
Rok	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2010
Część główna księgi	287	368	396	490	366	240	181

Klacz młode wpisane do księgi							
Rok	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012
Część główna księgi	115	124	123	171	188	163	184
Część wstępna księgi	90	49	61	32	37	16	17

Ogier młode wpisane do części głównej księgi							
Rok	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012
Część główna księgi	53	33	21	34	32	19	21

Opisane klaczki spełniające warunki wpisu do ksiąg							
Rok	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012
Część główna księgi	254	224	198	308	389	388	402
Część wstępna księgi	251	182	198	345	408	249	162

Opisane ogierki spełniające warunki wpisu do części głównej księgi							
Rok	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012
Część główna księgi	149	177	166	232	332	345	325